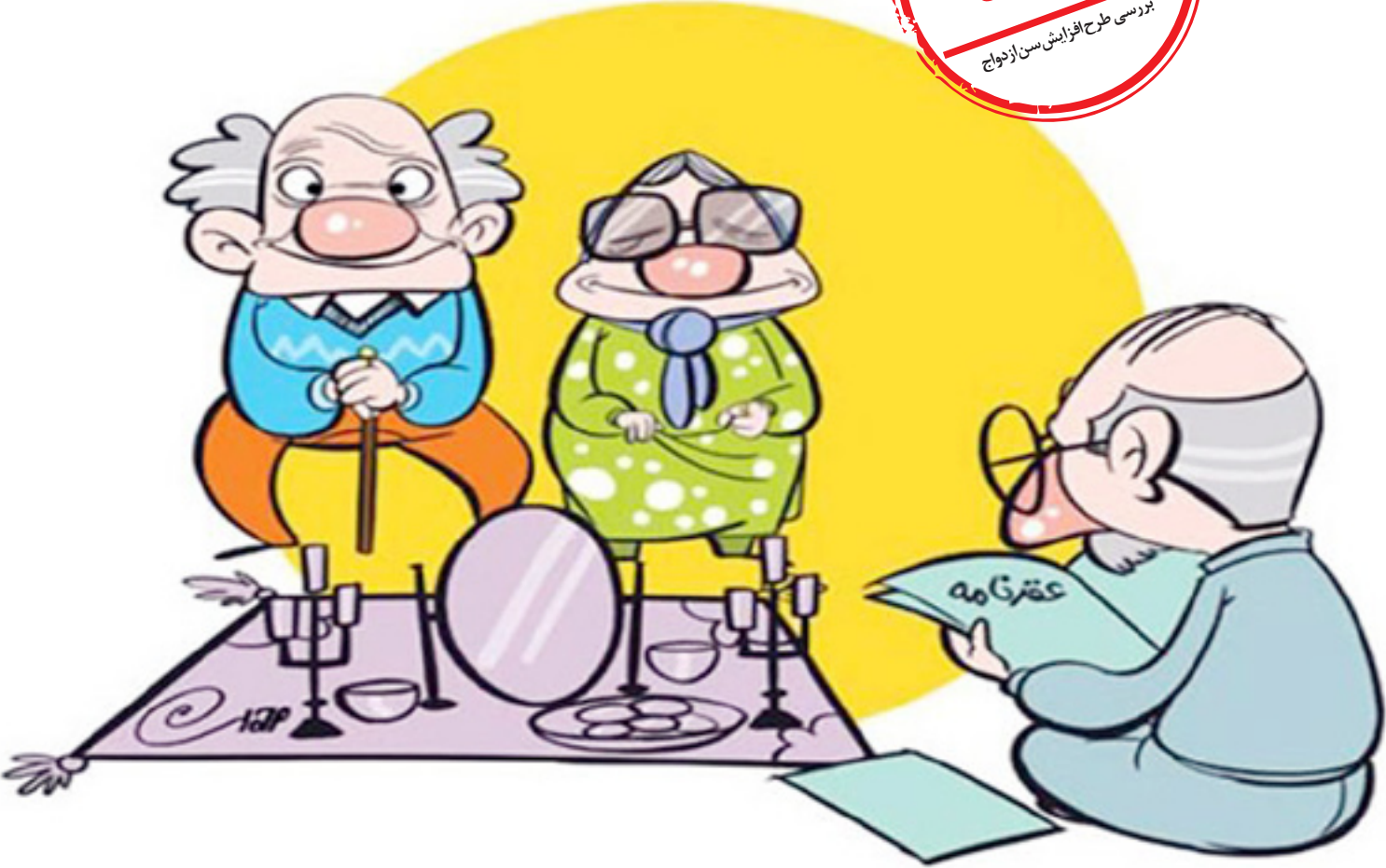

کارنامه دولت یازدهم و دوازدهم در حوزه زنان و خانواده کارنامه قابل قبولی نیست. دولت و معاونت زنان و خانواده آن نه در کارنامه عملکرد خود دستاوردی دارند و نه طرح‌ها و لوایح بازمانده از قبل را به سرانجامی رساندند. ماجرای بالا بردن حداقل سن ازدواج هم در مجلس دهم داغ شد و با چراغ سبز معاونت زنان و خانواده رئیس‌جمهور پیش رفت. بعد از حواشی شهیندخت مولوردی معاون زنان رئیس‌جمهور در دولت دهم و پیاده شدن وی از کابینه برای اینکه تبعات حواشی اش بیش از این دامن دولت را نگیرد، حواشی معاونت زنان کمتر شد اما همچنان تا به امروز ادامه دارد

پرونده «جوان» از پشت پرده‌های طرح افزایش سن ازدواج

ابتکار دولت برای پیش بردن طرح افزایش حداقل سن ازدواج!

چند ماهی بیشتر به پایان عمر دولت دوازدهم باقی نمانده اما انگار رقابت‌های انتخابات ۱۴۰۰ از حالا در بیهوده بحران کرونا آغاز شده است؛ رقابت‌هایی که هیچ‌گاه خاموش نشده بود و بر محور «زنان» می‌چرخید اما حالا این رقابت‌ها جدی‌تر شده و راه‌های پایانی دولت یک‌بار دیگر کلیدواژه‌هایی همچون «کودک‌همسری» و بزرگنمایی ازدواج افراد زیر ۱۸ سال یا کلیدواژه «ازدواج کودکان» وارد فاز برجسته‌سازی رسانده‌ای شده است. این برجسته‌سازی موجب می‌شود تا از یک سبو به واسطه جذابیت نام «زنان» و موضوعات مبتلابه آنان، تلاش شود تا نظر این

نیمه اثرگذار جامعه برای بهره‌گیری از ظرفیت آرای آنان جلب و از سوی دیگر، آذهان عمومی از کم‌کاری‌های هشت ساله دولت تدبیر و امید در حوزه زنان و بر زمین ماندن چالش‌ها و مطالبات واقعی این نیمه جامعه به سوی حاشیه‌هایی چون «کودک‌همسری» یا ازدواج کودک منحرف شود. به خصوص اینکه لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ هم چندان با گروه زنان و خانواده مهربان نبوده و به رغم پیش‌بینی تورم فراتر از توان جوانان، در قانون بودجه ۱۴۰۰ مسائلی همچون وام ازدواج برای سال آینده افزایشی نداشته است. از سوی دیگر محکومیت کامیل احمدی یکی از طراحان طرح

طبق ماده ۲۳، حداقل سن لازم برای ازدواج دختران به ۱۸ سال و برای پسران به ۲۰ سال افزایش پیدا کرد و ازدواج بین ۱۵ تا ۱۸ سال برای دختران به حکم دادگاه مشروط شد. پس از انقلاب اسلامی، در سال ۱۳۶۱ برخی قسمت‌های قانون مدنی اصلاح شد؛ از جمله ماده ۱۲۱۰ که سن کودکی به سن بلوغ شرعی تغییر پیدا کرد؛ یعنی ۹ سال قمری برای دختران و ۱۵ سال قمری برای پسران. همچنین بر این اساس ماده ۱۰۴۱ نیز تغییر یافت و حداقل سن ازدواج نیز به سن ۹ سال قمری برای دختران و ۱۵ سال قمری برای پسران رسید.

سال ۱۳۷۹ مجلس تلاش کرد ماده ۱۰۴۱ را تغییر دهد اما در شورای نگهبان خلاف شرع تشخیص داده شد و لایحه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد. دو سال بعد در سال ۱۳۸۱ حداقل سن قانونی ازدواج طبق مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام به این شکل تغییر یافت: «عقد نکاح دختر قبل از رسیدن به سن ۱۳ سال تمام شمسی و پسر قبل از رسیدن به سن ۱۵ سال تمام شمسی منوط است به اذن ولی به شرط مصلحت، با تشخیص دادگاه صالح.»

سال ۱۳۹۶ دوباره دولت و مجلس به سراغ ماده ۱۰۴۱ رفتند تا این اصلاح قانونی را تغییر دهند. بر این اساس نکاح دختر قبل از ۱۶ سال شمسی و پسر قبل از ۱۸ سال شمسی ممنوع می‌شد و عقد ازدواج بین سن ۱۳ تا ۱۶ سال در دختران و ۱۶ تا ۱۸ سال در پسران منوط به اذن ولی و تشخیص دادگاه به شرط داشتن قابلیت جسمی برای ازدواج با نظر پزشکی قانونی می‌شد. در نهایت این طرح در سال ۱۳۹۷ از سوی کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس شورای اسلامی رد شد.

دی ماه سال ۱۳۹۸ اعضای کمیته فرعی کمیسیون لوایح دولت، لایحه‌ای را به تصویب رساندند. طبق این لایحه حداقل سن ازدواج قانونی برای دختران ۱۳ سال شمسی و برای پسران ۱۵ سال شمسی تعیین شده است. این لایحه قرار بود روز ۱۳/۱۲/۲۰۱۳ به هیئت مجلس تحویل داده شود ولی با وجود کرونا و دو ماه تعطیل شدن مجلس به تعویق افتاده است. حالا اما انگار دولت دوباره بنا دارد این لایحه را به تصویب برساند. اما پشت پرده تحرکات سال‌های اخیر برای طرح افزایش حداقل

«افزایش سن ازدواج» برای اجرای پروژه‌های براندازی و همراهی دو تن از نمایندگان مجلس دهم با وی در پیشبرد این طرح از طریق خانه ملت، شبهات پیرامون اصرار دولت برای افزایش سن ازدواج و استفاده از ساز و کارهای تنبیهی نظیر ممانعت از پرداخت وام ازدواج به افراد کمتر از ۱۵ سال را بیش از پیش مطرح و این طرح را در هاله‌ای از ابهام فرومی‌برد. ماجرای ازدواج دختران کمتر از ۱۵ سال در حالی به مرکز تقل اقدامات و اخبار دولت تبدیل شده که آمار ۷ هزار ازدواج دختران زیر ۱۵ سال با آمار ۱۳ میلیون جوان در حال عبور از سن مناسب ازدواج قابل مقایسه نیست.

و همکاری با سفارت‌خانه‌های کشورهای اروپایی در راستای اجرای پروژه بالا بردن سن ازدواج در ایران و ترویج و حمایت از همجنس‌گرایی، همکاری و ارتباط با رسانه‌های معاند و بیگانه و ارسال گزارش خلاف واقع به گزارشگر حقوق بشر سازمان ملل علیه جمهوری اسلامی ایران است.

چند روزی می‌شود دادگاه حکم کامیل (محمد) احمدی را صادر کرده است. وی که پیش از این به عنوان یکی از فعالان حقوق زنان شناخته می‌شد در ماه‌های اخیر با حواشی متعددی دست و پنجه نرم می‌کرد. این بار فعالان زن اصلاح‌طلب بودند که احمدی را به تجاوز به محکوم می‌کردند. این ماجرا با توییت صبا ادریچ خبرنگار اصلاح‌طلب آغاز شد. پس از طرح اتهامات وی در رابطه با انجام آزار جنسی نسبت به همکاران زن در جریان پژوهش‌های اجتماعی، انجمن جامعه‌شناسی ایران در اطلاعیه‌ای عضویت وی را لغو کرد.

در نهایت کامیل احمدی در تاریخ ۲۳ آذر ۱۳۹۹ با حکم بدوی شعبه ۱۵ دادگاه انقلاب اسلامی تهران به ۹ سال حبس و پرداخت جریمه نقدی به مبلغ ۶۰۰ هزار یورو محکوم شد. محکومیت احمدی ارتباطی با اتهامات جنسی وی نداشت. این عنصر دوتابعیتی، متمم به تحصیل مال نامشروع حاصل از همکاری و اجرای پروژه‌های مؤسسات برانداز در کشور است.

وی در سال‌های اخیر، به واسطه انتشار برخی کتب و پژوهش‌ها در حوزه‌های ملتهب اجتماعی و حضور تقریباً همیشگی در سمینارها و نشست‌های مرتبط با برخی موضوعات اجتماعی خاص، برای نمونه بحث «کودک‌همسری»، شهرتی پیدا کرده بود. ختنه زنان در ایران، ازدواج کودکان در ایران، صیغه و صیغه محرمات در ایران، ازدواج سفید در ایران، زیاده‌گرایی کودکان در تهران، دگرگونی‌های جنسی در ایران، هویت و قومیت در ایران موضوعات مورد علاقه احمدی بود.

وی که در پی ایجاد تغییرات فرهنگی اجتماعی در کشور بود، متمم به همکاری با مؤسسه «هیفوس» در موضوعات زنان و کودکان، تلاش برای اعمال نفوذ در تهیه و تصویب طرح «افزایش سن ازدواج» با همراهی دو تن از نمایندگان زن سابق مجلس شورای اسلامی، ارتباط

پیش‌بینی افزایش سالانه ۱۰۰ هزار پرونده قضایی با تصویب افزایش سن ازدواج

به تسویق جوانان به تشکیل خانواده می‌کند اما این طرح حثی از ازدواج‌های اختیاری افراد نیز جلوگیری می‌کرد. میزان ازدواج‌های ناموفق در سنسن پایین در حد بحران نیست و تصویب این طرح نیز ضرورتی ندارد.

حسن نوروزی
دکترای حقوق و خارج حوزوی و عضو کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس

از سوی دیگر ازدواج در سنسن پایین در حد بحران نبوده و تصویب این طرح نیز ضرورتی ندارد. تصویب طرح افزایش حداقل سن ازدواج، پیامدهای منفی از جمله کاهش نرخ باروری کل کشور را به دنبال دارد. به علاوه با توجه به کاهش سن بلوغ جوانان، افزایش فساد اخلاقی از جمله پیامدهای آن است. این طرح می‌تواند موجب افزایش ازدواج‌های ثبت نشده شود که در این صورت افراد از حقوق قانونی خود در صورت طلاق یا ثبت فرزند، دچار مشکل می‌شوند. به علاوه پیش‌بینی می‌شود با تصویب این طرح، سالانه ۱۰۰ هزار پرونده به سیستم قضایی اضافه شود.

آمارها نشان می‌دهد بهترین سن باروری برای زنان زیر ۳۰ سال است و تصویب این طرح مغایر با این موضوع است. علاوه بر این طرح مذکور با قوانین کشور مغایرت داشته چراکه بسیاری از قوانین از جمله قانون تسهیل ازدواج، تلاش

یادداشت

چشم بستن بر چالش‌های ۱۵ میلیون مجرد!

محمد نیک‌ضمیر
همه ما وقتی با یک دختر ۱۳ ساله مواجه می‌شویم ممکن است او را کودک ندانیم اما به چنین دختری جوان هم اطلاق نمی‌کنیم. «نوجوان» شاید بهترین توصیفی است که بتوان برای یک دختر ۱۳ ساله در نظر گرفت دختری که معمولاً بلوغ جسمی و جنسی را تجربه می‌کند اما در جوامع شهری اغلب نمی‌توان تصور شد که این دختر با وجود بلوغ جنسی و جسمی، بلوغ عقلانی و روانی لازم برای مدیریت یک زندگی زناشویی را هم دارد.

اما این ماجرا برای دختران ۱۳ ساله تربیت شده در فرهنگ‌های شهری صادق است. واقعیت این است که در مناطق روستایی و عشائری وضعیت فرق می‌کند و دختران تربیت یافته در این فرهنگ در سنسن کمتر از ۱۵ سالگی هم توانایی لازم برای اداره یک زندگی را دارند و آمار پایین طلاق در میان ازدواج‌های در سنسن کمتر از ۱۵ سال، نشان می‌دهد این گروه سنی نه فقط به بلوغ روانی لازم برای ازدواج رسیده‌اند که ازدواج‌شان نسبت به ازدواج در سنسن بالا موفق‌تر و پایدارتر است. شاید به این خاطر که دختران و پسران در سنسن پایین تر توانمندی بهتری برای انطباق با یکدیگر دارند در حالی که در سنسن بالا شخصیت افراد شکل گرفته و تغییر و تطابق با طرف مقابل برایشان ساده نیست.

بر اساس آمار دفتر آمار و اطلاعات جمعیتی سازمان ثبت احوال کشور، دخترانی که در سنسن پایین ازدواج می‌کنند، احتمال بقای ازدواج بیشتری دارند. ازدواج پس از ۳۰ سالگی، ریسک طلاق را بیشتر می‌کند و بالاترین میزان ازدواج موفق در رده سنی دختران جوان قرار دارد.

همچنین آمارهای ارائه شده از سوی سازمان ثبت احوال نشان می‌دهد بیشترین ازدواج‌های دختران گروه سنی ۱۴ سال و کمتر، با پسران گروه سنی ۲۰ تا ۲۴ سال است. طبق این آمار تنها در ۳۵ درصد ازدواج‌های زیر ۱۵ سال، زوجین اختلاف سنی بیش از ۲۰ سال دارند. از سوی دیگر این قبیل ازدواج‌ها در مناطق روستایی و عشائری به خصوص در مناطق مرزی معمول است. ازدواج‌هایی که همین حالا هم خیلی وقت‌ها ثبت نمی‌شوند اگر گذران به روستاهای مسافتی و بلوچستان یافتند یا دیده بی‌شناسانمی‌چپه‌هایی مواجه می‌شود که هم پدر ایرانی است و هم مادر. اما از آنجایی که ازدواج آنها در هیچ جای ثبت نشده، فرزندان‌شان شناسنامه ندارند. این بدین معنی است که ازدواج‌های بلوچستان به یکی از چالش‌های جدی بدل شده است.

بدیهی است در این مناطق در صورت سخت‌تر شدن مسئله ازدواج و ایجاد محدودیت سنی برای ثبت ازدواج، احتمال افزایش ازدواج‌های ثبت نشده بیش از قبل خواهد شد که این مسئله نه تنها هیچ کمکی به دختران کم سن و سالی که در این مناطق به خانه بخت می‌روند، نمی‌کند بلکه به دلیل ثبت نشدن ازدواج آنها را با چالش‌های جدی‌تری مواجه خواهد کرد. بر اساس آمار منتشر شده «گزارش وضعیت اجتماعی و فرهنگی ایران» توسط مرکز آمار ایران، در بهار سال جاری بالغ بر ۷ هزار ازدواج دختر بچه ۱۰ تا ۱۴ ساله و یک ازدواج دختر بچه کمتر از ۱۰ سال به ثبت رسیده است.

اگرچه این ازدواج‌ها ممکن است چالش‌هایی را برای دختران ایجاد کند اما راهکار حذف ازدواج در سنسن کمتر از ۱۵ سال تغییر قانون نیست چراکه هم‌اکنون نیز ازدواج دختران کمتر از ۱۵ سال در مناطقی با فرهنگ سنتی و قبیله‌ای صورت می‌گیرد. طبق ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی، عقد نکاح دختر قبل از رسیدن به سن ۱۳ سال و ازدواج پسران بین ۱۵ تا ۱۸ سال مشروط به نظر دادگاه شد. با تصویب حمایت از خانواده در سال ۱۳۵۳

نظر کارشناس

در صورت افزایش حداقل سن ازدواج با بحران جنسی و روانی مواجه می‌شویم

سینا کلهر
دبیر فرهنگی مرکز پژوهش‌های مجلس

کودکان و نوجوانان با تصویب این طرح نیز از آن جهت است که در حال حاضر ازدواج در سنسن پایین در بسیاری از مناطق کشور که دارای فرهنگ و سنت خاص خود هستند رخ می‌دهد و با تصویب این طرح ۹۰ درصد این ازدواج‌ها به صورت غیرقانونی شکل می‌گرفت و افراد با رسیدن به سن قانونی اقدام به ثبت آن می‌کردند. در واقع تنها محاصل تصویب این لایحه، افزایش شمار ازدواج‌های غیرقانونی و محرومیت زوجین از حقوق خود به ویژه در میان دختران خواهد بود به طوری که در طول این ایام که ازدواج به صورت غیرقانونی جریان داشت، دختران حق مطالبه حقوق قانونی خود از جمله مهریه، نفقه و غیره را نداشتند.

طرح افزایش حداقل سن ازدواج سه پیامد مهم دارد. ابتدا اینکه متوسط سن بلوغ در کشور ۱۱ تا ۱۲ سال است در نتیجه با تصویب این طرح و ممانعت از ازدواج افراد زیر ۱۸ سال با یک بحران جنسی در کشور روبه‌رو شده و شاهد درگیری بسیاری از نوجوانان و جوانان با بیماری‌های سلامت روحی و روانی می‌شویم. این در حالی است که ۶۰ تا ۶۵ درصد افراد زیر ۱۸ سال در حال حاضر با جنس مخالف در ارتباط هستند.

پیامد دیگر آن است که با تصویب این قانون نهاد خانواده تحت تأثیر می‌گردد و روز به روز به سوی کوچک‌تر شدن خانواده‌ها می‌رویم. پیامد دیگر نیز آن است که با توجه به اینکه در حال حاضر با بحران کاهش جمعیت روبه‌رو هستیم، تصویب این طرح می‌تواند موجب تشدید این روند شود.

به طور کلی تمامی بررسی‌های کارشناسی نشان می‌دهد با تصویب این طرح وضع کودکان نه تنها بهتر نمی‌شود بلکه بدتر می‌شود چراکه از سوی دیگر با گروه دیگری از نوجوانان که درگیر بحران بلوغ جنسی می‌شوند نیز مواجه می‌شویم. علت بدتر شدن وضعیت